

УДК: 631.5 : 633

ГОЙСЮК Світлана канд. с.-г. наук, доцент кафедри агробіотехнологій
ГРИНЧУК Роман здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 201 «Агрономія»

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль

ВПЛИВ АГРОТЕХНІЧНИХ ЧИННИКІВ НА ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ УРОЖАЮ РІПАКУ ОЗИМОГО В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ ЗАХІДНОГО

Високий рівень урожайності насіння можна отримати тільки за оптимального поєднання і своєчасного застосування усіх необхідних елементів технології вирощування. Формування елементів структури урожаю ріпаку озимого відбувається під комплексним впливом екологічних чинників у поєднання із застосуванням агротехнічних операцій, тобто впливу ґрунтово-кліматичних умов, сортових особливостей, норми мінеральних добрив, строку і способу сівби та ін.

У наукових працях Лихочвора В.В. [2] вказано, що норми мінеральних добрив вираховують, виходячи з вмісту NPK в ґрунті та запланованого врожаю. На формування центнера основної продукції ріпак ярий витрачає 5,0-6,2 кг азоту, 2,4-3,4 кг фосфору, 2,5-4,0 кг калію. Кальцію, магнію, бору та сірки ріпак витрачає в 3 – 5 разів більше, ніж зернові культури.

Дослідженнями [1,3] доведено, що від рівня забезпечення рослин азотом у фази утворення розетки, стеблуння, галуження та його наявності у ґрунті в доступній формі, призводить до збільшення кількості стручків на одній рослині та маси 1000 насінин. Але кількість насінин в стручку є сортовою ознакою і не змінюється від дії агротехнічних чинників.

Отримані експериментальні дані показали, що найбільшу кількість стручків на рослині – 59 шт. та 63 шт у сорту Водограй, сформувалися на варіантах, де вносили норми мінеральних добрив $N_{90}P_{30}K_{60}$ та $N_{120}P_{30}K_{60}$ в основне удобрення та підживлення, це порівняно з контролем більше на 30 - 34

шт більше відповідно за показник без добрив. Підвищення норми мінерального живлення до $N_{120}P_{30}K_{60}$ суттєво впливає на формування репродуктивних органів, і сприяє покращенню рівня структури урожаю, про що свідчать показники наведені у табл.1.

Таблиця 1

Структурні показники біологічного врожаю ріпаку озимого залежно від елементів технології вирощування

Варіант	Показник	Гібрид	
		Водограй	Мороз
Без добрив (контроль)	стручків на рослині, шт	31	33
	насінин в стручку, шт	18	18
	маса 1000 насінин, г	1,29	1,32
$N_{60}P_{30}K_{60}$	стручків на рослині, шт	55	56
	насінин в стручку, шт	18	18
	маса 1000 насінин, г	3,4	3,5
$N_{90}P_{30}K_{60}$	стручків на рослині, шт	59	60
	насінин в стручку, шт	18	18
	маса 1000 насінин, г	3,6	3,8
$N_{120}P_{30}K_{60}$	стручків на рослині, шт	63	67
	насінин в стручку, шт	18	18
	маса 1000 насінин, г	3,7	3,9

Показник, який істотно впливає на рівень врожайності насіння ріпаку є маса 1000 насінин. В результаті спостережень виявлено, що показник маси 1000 насінин змінювався досить суттєво відповідно до зростання кількості азоту в удобрення.

Найменшу масу 1000 насінин формували посіви на варіанті без добрив, даний показник склав 1,29 – 1,32 г. у обох сортів. Даний показник зріс до 3,4 – 3,5 г від застосування норми добрив $N_{60}P_{30}K_{60}$, і мав пряmlinійну залежність від підвищення норми добрив.

Найвищу масу 1000 насінин (3,7 - 3,9 г) було отримано у варіанті з внесенням мінеральних добрив у нормі $N_{120}P_{30}K_{60}$. Перевищення показника

контролю (без добрив) у сорту Водограй сягало до 2,41г, а у сорту Мороз на 2,58г.

Підсумовуючи показники структури урожаю, варто зазначити, що збільшення норми мінеральних добрив від $N_{30}P_{30}K_{60}$ до $N_{120}P_{30}K_{60}$ сприяло зростанню маси 100 насінин. Таким чином, внесення мінеральних добрив у нормі $N_{120}P_{30}K_{60}$ за суттєво підвищує індивідуальну продуктивність рослин.

Список використаних джерел:

1. Вишнівський П. Вирощування ріпаку та використання його в народному господарстві. Інноваційні технології у рослинництві: проблеми та їх вирішення : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю від дня заснування агрономічного факультету (2–3 червня 2022 р.). Житомир : Поліський нац. університет. С. 27 – 31.

2. Ситник І. Д. Технологія вирощування озимого і ярого ріпаку. Посібник українського хлібороба. 2018. С. 77-90

3. Паламарчук В.Д., Каленська С.М., Єрмакова Л.М., Поліщук І.С., Поліщук М.І. Системи сучасних інтенсивних технологій у рослинництві. Вінниця: ФОП Рогальська І.Л., 2015. 452 с

УДК 63:54; 631.9

ГОЛУБЧЕНКО В.Ф., к.с.-г.н., провідний фахівець

КУЛІДЖАНОВ Е. В., к.с.-г. н., директор

ГОГУЛІНСЬКИЙ Д.М., в.о. головного інженера-грунтознавця

Південний міжрегіональний центр ДУ "Держгрунтохорона"

м. Одеса

ЗЕМЛЯ ВКРИТА ВІД ОПУСТЕЛЮВАННЯ

В останні роки в результаті звуження в сівозмінах набору культур спостерігається інтенсифікація використання земельних ресурсів, що викликає